

POLITECHNIKA
OPOLSKA

PRZEGLĄD NAUK STOSOWANYCH

pod redakcją
Katarzyny Mazur-Kajta

nr **18**

Wydział Ekonomii i Zarządzania
Opole, 2018

PRZEGLĄD NAUK STOSOWANYCH
NR 18

ISSN 2353-8899

Przegląd Nauk Stosowanych Nr 18

Redakcja: Katarzyna Mazur-Kajta

Wszystkie artykuły zostały ocenione przez dwóch niezależnych recenzentów

All contributions have been reviewed by two independent reviewers

Komitet Naukowy czasopisma:

dr hab. Mariusz Zieliński (przewodniczący)

dr inż. Małgorzata Adamska, dr hab. Maria Bernat, dr Ewa Golbik-Madej,
dr Anna Jasińska-Biliczak, dr hab. Izabela Jonek-Kowalska, dr inż. Brygida Klemens,
dr hab. Barbara Kryk, dr Małgorzata Król, dr hab. Aleksandra Kuzior,
prof. dr hab. Krzysztof Malik, dr hab. Mirosława Michalska-Suchanek, Roland Moraru,
PhD. Prof. (Rumunia), doc. PhDr. Michal Oláh PhD (Słowacja), Volodymyr O. Onyshchenko,
Ph.D. Prof. (Ukraina), dr hab. Kazimierz Rędziński, dr Alina Rydzewska, dr hab. Brygida Solga,
dr inż. Marzena Szewczuk-Stępnień, dr hab. Urszula Szuścik,
doc. PhDr. ThDr. Pavol Tománek, PhD (Słowacja), PhDr. Jiří Tuma, PhD (Republika Czeska),
dr hab. inż. Janusz Wielki

Komitet Redakcyjny:

dr hab. Mariusz Zieliński (przewodniczący)

dr inż. Małgorzata Adamska, dr hab. Maria Bernat, prof. dr hab. Krzysztof Malik,
dr hab. inż. Janusz Wielki, dr inż. Magdalena Ciesielska (sekretarz)

Recenzenci: Tadeusz Dyr, Sebastian Fikus, Robert Geisler, Tomasz Homa, Leszek Karczewski,
Dariusz Klejnowski-Różycki, Ewa Kulińska, Brygida Solga, Andrzej Szczepaniak, Wanda Musialik

Copyright by Politechnika Opolska 2018

Projekt okładki: Krzysztof Kasza

Opracowanie graficzne: Oficyna Wydawnicza Politechniki Opolskiej

Wydanie I, 2018 r.

ISSN 2353-8899

Spis treści

Katarzyna MAZUR-KAJTA SŁOWO WSTĘPNE	5
Leszek KARCZEWSKI, Kaja KARCZEWSKA INTRAPERSONAL COMMUNICATION AS A BASIS OF COMMUNICATION IN ORGANISATION	9
Katarzyna MAZUR-KAJTA, Paula LIPIŃSKA HARMONIJNA KOMUNIKACJA W OPINII MŁODEGO POKOLENIA CHIŃCZYKÓW	19
Marek TYLKOWSKI ZNACZENIE METAFORY W PRZEKŁADZIE POJĘĆ KONFUCJAŃSKICH DLA KOMUNIKACJI MIĘDZYNARODOWEJ	36
Elżbieta KARAŚ, Agnieszka PIASECKA-GŁUSZAK BUDOWANIE RELACJI I SPOSOBY KOMUNIKOWANIA SIĘ KONSUMENTÓW W PRZESTRZENI INTERNETOWEJ	52
Anna BOHDAN FORMY JEDNOSTRONNEJ KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ URZĘDÓW GMIN Z MIESZKAŃCAMI NA PRZYKŁADZIE GMIN WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO	62
Piotr ZAMELSKI KOMUNIKACYJNE DZIAŁANIE PRAWA W SFERZE GOSPODARczo- SPOŁECZNEJ	77
Piotr Jan PLUSKOWSKI HISTORIA ZNAKU DROGOWEGO JAKO ŚRODKA KOMUNIKACJI GRAFICZNEJ W EUROPIE I AMERYCE PÓŁNOCNEJ	87
Monika SZYMURA SYSTEM MONITOROWANIA DROGOWEGO PRZEWOZU TOWARÓW	101

SŁOWO WSTĘPNE

Łacińskie słowo *commūnicātiō* oznaczało niegdyś *dzielenie się, dawanie, wspólną wymianę*, natomiast *commūnicātus* - *łączność*. W XVI w. termin *komunikacja* zaczął być łączony z *transmisją* i *przekazem*. Współcześnie literatura przedmiotu ukazuje mnogość znaczeń tego słowa sprawiając, że niemożliwym staje się jednoznaczne jego zdefiniowanie. Najbardziej typowe i mogące być określone jako „zwięzłe” definicje zawarte są w słownikach. Przykładowo *Słownik języka polskiego* PWN określa *komunikację* jako synonimy: *łączności* (przekazywania i odbierania informacji przez ludzi, przepływ informacji pomiędzy urządzeniami) i *transportu* (przemieszczenia się z jednego miejsca w drucie, ruchu środków lokomocji, jak i samych środków lokomocji). *Komunikacja* może więc być kojarzona nie tylko z transmisją danych; wymianą znaczeń, postaw, uczuć; interakcją pomiędzy komunikującymi się stronami, ale również z przemieszczaniem się, z przewozem ludzi i ładunków. Bez względu jednak na to, niezaprzeczalnym jest fakt istotności komunikacji w życiu człowieka, w tym również w sferze biznesowej.

Od nabytych umiejętności komunikacji, czyli efektywnego porozumiewania się, zależy nie tylko sposób prowadzenia dialogu wewnętrznego, umożliwiającego skuteczne definiowanie własnych potrzeb i podejmowanie racjonalnych ekonomicznie decyzji, ale również: pozytywne zaprezentowanie własnej osoby podczas rozmowy kwalifikacyjnej o pracę lub rekrutowanie, wyselekcjonowanie i zatrudnienie właściwej osoby na konkretne stanowisko; ukazanie efektywności własnej jako członka zespołu pracowniczego posiadającego dobre relacje z innymi uczestnikami życia gospodarczego (przełożonymi, podwładnymi, klientami, dostawcami, akcjonariuszami, itp.); ugruntowanie swojej pozycji pod awans; motywowanie współpracowników; dzielenie się informacjami na każdym poziomie struktury organizacyjnej firmy; przekazywanie swoich oczekiwań oraz wiedzy i doświadczenia; delegowanie obowiązków; efektywnie zareklamowanie produktu; kształcenie się i zdobywanie wiedzy o nowych środkach komunikacji stanowiących podstawę sukcesu w kolejnych przestrzeniach biznesowych.

Również zaspokajanie potrzeb transportowych ma istotne znaczenie w wielu dziedzinach gospodarki. W przestrzeni biznesowej wyróżnić można ich związek m.in. z: rozwojem usług turystycznych; dojazdem do i z pracy osób zatrudnionych; podróżami służbowymi; jak również z: przewozem i przeładunkiem towarów, zabezpieczeniem dróg i szerokim zakresem odpowiedzialności im towarzyszących. Od sprawnego systemu komunikacji zależy budowanie przewagi konkurencyjnej, ponieważ łączyć się ono może m.in. z postrzeganiem atrakcyjności danego miejsca - miasta, regionu, kraju; podjęciem decyzji dotyczącej sfinalizowania umowy, wielkości asortymentu, wysokości obrotów, itp.

Wydanie numer 18 (1) Przeglądu Nauk Stosowanych zostało w całości poświęcone zagadnieniom komunikacji. Zawiera ono 8 artykułów ukazujących

komunikację z perspektywy wielowymiarowej tzn. porozumiewania się, relacji, interakcji, a także przewozu drogowego. Zgłoszone teksty poruszają zagadnienia: komunikacji intrapersonalnej, harmonijnych relacji międzyludzkich z punktu widzenia komunikacji efektywnej, znaczenia metafory w porozumiewaniu się, budowania e-relacji, jednostronnej komunikacji elektronicznej, komunikacyjnego działania prawa, znaków drogowych jako środków komunikacji graficznej oraz ustawy z 2017 r. dotyczącej systemu monitorowania drogowego.

Pierwszy z artykułów, autorstwa **Leszka Karczewskiego i Kai Karczewskiej**, porusza zagadnienie wagi komunikacji intrapersonalnej i jej roli w komunikacji interpersonalnej wewnątrz organizacji. Tekst nawiązuje do wartości i umiejętności pracowników (głównie przełożonych) przyczyniających się do sprawnej i etycznej komunikacji z otoczeniem wewnętrznym i zewnętrznym przedsiębiorstwa. Autorzy stwierdzają m.in., iż właściwa komunikacja „samego z sobą” - autorefleksja są umiejętnościami, nad którymi warto pracować i którym powinna być poświęcona bardziej zintensyfikowana uwaga. Dotyczy to sfery nauki (występowanie dużej dysproporcji pomiędzy badaniami i opracowaniami poświęconymi komunikacji intrapersonalnej i interpersonalnej, na korzyść tej drugiej), jak i edukacji (nie uwzględnianie zagadnień dialogu wewnętrznego zarówno na poziomie średnim, wyższym, jak i podczas szkoleń specjalistycznych).

Wśród opublikowanych artykułów znajdują się dwa poruszające tematykę komunikacji w powiązaniu z kulturą chińską. Pierwszy z nich, autorstwa **Katarzyny Mazur-Kajta i Pauli Lipińskiej**, nawiązuje do postrzegania *harmonii* przez przedstawicieli młodego pokolenia Chińczyków urodzonych w latach 90. XX w. i nazywanego w Chińskiej Republice Ludowej pokoleniem *jiushi hou*, oraz jej istotności w komunikacji interpersonalnej. Tekst przybliży koncepcję *harmonii* z chińskiej perspektywy, charakterystykę młodego pokolenia mieszkańców ChRL, jak również przedstawia wyniki badań przeprowadzonych w grudniu 2017 r. przez autorki na University of International Business and Economics w Pekinie. W artykule zwrócono uwagę na znaczenie „bagażu kulturowego” w komunikacji pomiędzy przedstawicielami różnych kultur, zdefiniowano pojęcie *harmonii*, czynniki jej sprzyjające oraz stojące z nią w opozycji, jak również podkreślono fakt, iż jest ona elementem kluczowym w komunikacji z partnerami pochodzącymi z Państwa Środka.

Drugi z artykułów związanych z kulturą chińską, autorstwa **Marka Tylkowskiego**, skupia się na zagadnieniu znaczenia metafory w przekładzie dzieł konfucjańskich na języki zachodnie. Autor korzystając z przykładów używanych przez myślicieli zachodnich lub skierowanych do zachodnich czytelników wskazuje na rolę metafor w interpretacji, m.in. odbierania konfucjanizmu jako religii (stojącej w opozycji do nauk katolickich duchownych) lub filozofii („zgodnej” z rozumem i nie wykluczającej nauk głoszonych przez Kościół), łączenia chińskiego konfucjanizmu z ideą zachodniego humanizmu stosowaną przez interpretatorów chińskiej myśli współczesnej oraz wpływu powyższych na propagowanie idei, ich zrozumienie i rozwój komunikacji międzykulturowej.

Marek Tylkowski zauważa m.in., iż tekstów konfucjańskich nie należy analizować zbyt racjonalnie, gdyż stosowane w nich bardzo sugestywne metafory mają wpływ na zmianę znaczenia odbieranego przez czytelników. Jednocześnie podkreśla, że to dzięki metaforom teksty wywodzące się z innej kultury mają możliwość asymilacji w zachodnich realiach.

Kolejne z opracowań przygotowane przez **Elżbietę Karaś** i **Agnieszkę Piasecką-Głuszak** porusza zagadnienia komunikacji konsumentów w przestrzeni internetowej. Autorki wskazują m.in. na to, że Internet stwarza możliwości komunikacyjne i zbliża konsumentów w ramach grup społeczności wirtualnych, a komunikacja on-line jest traktowana jako uzupełnienie komunikacji face-to-face konsumentów-prosumentów. Artykuł podzielony został na trzy części poświęcone odpowiednio zagadnieniom: e-marketingu i społeczności internetowej, komunikacji i marketingowi e-relacji oraz kreowaniu e-relacji na przykładzie serwisu aukcyjnego Allegro.pl. Autorki zauważają m.in., że te same narzędzia i mechanizmy biznesu występują zarówno w świecie off-line jak i on-line, dlatego tworzenie partnerskich więzi również w ramach e-commerce jest niezwykle istotne z punktu widzenia zaspokojania potrzeb po obu stronach wirtualnej ludy.

Praca autorstwa **Anny Bohdan** przybliży z kolei formy jednostronnej komunikacji elektronicznej urzędów gmin z mieszkańcami na przykładzie gmin województwa opolskiego. Autorka skupia się na jednostronnej komunikacji urzędów gminy generowanej głównie w celach informacyjnych, a kierowanej do ogółu zainteresowanych poprzez Biuletyn Informacji Publicznej oraz strony www urzędów gmin. Anna Bohdan wskazuje na wagę stosowania nowoczesnych rozwiązań technologicznych i informatycznych na szczeblu samorządowym m.in. z uwagi na kreowanie wizerunku gminy w oczach jej mieszkańców, a przede wszystkim na szeroki dostęp do udostępnianych informacji.

Szósty artykuł w niniejszym numerze, przygotowany przez **Piotra Zamelskiego**, dotyczy komunikacyjnego działania prawa w sferze gospodarczo-społecznej. W artykule ukazano działanie prawa jako środka komunikacji społecznej oraz przedstawiono wybrane problemy prawne w sferze gospodarki – od strony nadmiernego urynkwienia dziedzin życia społecznego i partycypacji w nim przedsiębiorców. Autor podkreśla m.in., iż: normy prawne pełnią funkcję komunikatów; efekty prawa mogą różnić się od zamierzeń prawodawcy; komunikaty prawne bywają różnie interpretowane przez adresatów oraz, że warto podjąć działania by komunikaty prawne motywowały do partycypacji i współdziałania w celu osiągnięcia dobra wspólnego.

Artykuł autorstwa **Piotra Jana Pluskowskiego** rozpoczyna tematykę komunikacji łączącej porozumiewanie się w czasie transportu. W swoim tekście autor przybliży historię znaków komunikacji wizualnej oraz prezentuje znaki drogowe będące środkami przekazu treści takich jak: kierunek, odległość, nazwa, ostrzeżenie, nakaz, zakaz. W tekście przedstawiono historię polskich znaków drogowych, nawiązując również do znaków stosowanych na terenie całej Europy oraz w Stanach Zjednoczonych. Autor podkreślił, iż znaki nawiązujące do tej samej lub zbliżonej treści różnią się między sobą w różnych obszarach świata (m.in.

stosowanym kolorem, kształtem znaku i zamieszczonego na nim komunikatu, jak również jednostkami miary); w miarę rozwoju technologicznego materiały wykorzystywane w produkcji znaków drogowych są ulepszone; następuje nieustannie zwiększanie się ilości znaków drogowych i ich łączonego stosowania, co utrudnia kierującym szybką, prawidłową i/lub całościową identyfikację, i może skutkować kolizjami drogowymi.

Numer czasopisma kończy opracowanie **Moniki Szymury** analizujące obowiązki i wyzwania stojące przed osobami wysyłającymi, przewożącymi i odbierającymi towary wrażliwe, zgodnie z ustawą z dnia 9 marca 2017 r. o systemie monitorowania drogowego przewozu towarów. Celem wprowadzenia ustawy jest przeciwdziałanie aktywności nieuczciwych podmiotów (tj. nieodprowadzających podatków). W artykule opisano obowiązki zgłaszania, uzupełniania i aktualizacji danych w elektronicznym systemie zgłoszeń SET, przybliżono kategorię towarów monitorowanych, czynności kontrolne oraz ewentualne sankcje. Autorka wskazała również na wątpliwości interpretacyjne wybranych przepisów ustawy, dotyczących m.in. braku zapewnienia bezpieczeństwa prawnego podmiotom nie naruszającym prawa oraz nakładaniu obowiązków na podmioty nie będące stroną transakcji.

Katarzyna Mazur-Kajta

Anna BOHDAN

FORMY JEDNOSTRONNEJ KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ URZĘDÓW GMIN Z MIESZKAŃCAMI NA PRZYKŁADZIE GMIN WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

Streszczenie: W dobie nieustającego rozwoju nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych ich wykorzystywanie w kontaktach z mieszkańcami gmin stało się normą. Są one stosowane powszechnie, obok tradycyjnych form komunikacji. W przypadku jednostronnej komunikacji elektronicznej urzędów gmin, proces komunikacji pełni przede wszystkim funkcję informacyjną-dostarcza informacji publicznej o działaniach gminy i jej organów oraz informację o aktualnych, ważnych dla gminy sprawach i wydarzeniach. Przedmiotem rozważań zawartych w niniejszym artykule są narzędzia jednostronnej komunikacji elektronicznej wykorzystywane przez urzędy gmin w kontaktach z mieszkańcami. Rozważania obejmują formy komunikacji elektronicznej, w której nadawca wiadomości, nie oczekując odpowiedzi, kieruje ją w sposób jednostronny do ogółu zainteresowanych, bez wskazywania konkretnego, zindywidualizowanego adresata. W analizie wykorzystano informacje zawarte w BIP oraz na stronach internetowych wybranych gmin województwa opolskiego. Prezentując analizowane zagadnienia wskazano podstawy prawne ich redagowania oraz zasady obowiązujące w praktyce funkcjonowania konkretnych gmin.

Słowa kluczowe: Komunikacja elektroniczna, e-komunikacja, Biuletyn Informacji Publicznej, strony www gmin.

FORMS OF UNILATERAL ELECTRONIC COMMUNICATION OF MUNICIPAL OFFICES WITH RESIDENTS ON THE EXAMPLE OF MUNICIPALITIES IN THE OPOLSKIE VOIVODESHIP

Summary: In the age of constant development of modern information and communication technologies, their use in contacts with the residents of communes has become the norm. They are widely used, alongside traditional forms of communication. In case of unilateral electronic communication of municipal offices, the communication process has primarily an informative function - provides public information about the activities of the municipality and its bodies, as well as information on current and important matters and events for the commune. The subject of considerations contained in this article will be the characteristics of basic tools of unilateral electronic communication used by municipal offices in contacts with residents. The considerations will include forms of electronic communication, in which the sender of a message, not expecting a response, directs it unilaterally to all interested parties, without indicating a specific, individual recipient. The deliberations will concern the Public Information Bulletin of municipal offices and websites of the

municipalities of the Opolskie Voivodeship, along with an indication of the legal basis for their editing and the rules applicable to the practical operation of specific municipalities.

Keywords: electronic communication, e-communication, Public Information Bulletin, municipal websites.

1. WSTĘP

Właściwą komunikację urzędów gmin z podmiotami zewnętrznymi traktować należy jako istotny czynnik warunkujący ich postrzeganie przez wszystkich zainteresowanych świadczonymi przez nie usługami. Skutkiem postępującej informatyzacji jest rozwój e-komunikacji i powszechne stosowanie przez gminy nowych narzędzi komunikacji z wykorzystaniem sieci Internet. Dzięki rozwojowi nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gminach, obok pojawienia się narzędzi do lepszego zarządzania sprawami publicznymi powstają nowe, bliższe relacje w kontaktach gminnej administracji publicznej z mieszkańcami [Jaxa-Dębicka 2008: 232]. Wpływ nowych technologii na wzajemną relację obywateli i administracji dokonuje się poprzez możliwość wykorzystania określonych narzędzi technicznych oraz konieczność stosowania określonych przepisów prawnych [Janowski 2009: 38-39]. Ze strony samorządu wyróżnia się dwa rodzaje tzw. e-komunikacji: komunikację jednokierunkową (jednostronną), której celem jest wyłącznie przekazywanie informacji mieszkańcom danego obszaru i komunikację dwukierunkową (dwustronną), w której interesant otrzymuje wiadomość zwrotną od pracownika konkretnego urzędu drogą elektroniczną lub może wdać się z nim w bezpośrednią rozmowę [Kancik 2013: 110-113; Janowski 2008: 137]. Nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne²⁰ w urzędach gmin znajdują zastosowanie przede wszystkim w dwóch płaszczyznach: w procesie administrowania wewnątrz konkretnego urzędu gminy oraz w kontaktach z mieszkańcami gmin. Komunikacja między mieszkańcami gmin a organami lokalnej władzy publicznej odbywa się dzięki wykorzystaniu określonych w przepisach prawa form: Biuletynów Informacji Publicznej. Do komunikacji tej gminy wykorzystują również swoje strony internetowe. Celem rozważań zawartych w artykule jest odpowiedź na pytanie o aktualny stan narzędzi jednostronnej komunikacji elektronicznej urzędów gmin województwa opolskiego z mieszkańcami gmin. Rozważania obejmą formy komunikacji elektronicznej, za pomocą których następuje jednostronny przepływ informacji od urzędu gminy do mieszkańców gmin, bez możliwości uzyskania od odbiorców informacji zwrotnej.

²⁰ Technologie ICT to wszystkie media komunikacyjne (Internet, sieci bezprzewodowe, sieci bluetooth, telefonia stacjonarna, komórkowa, satelitarna, technologie komunikacji dźwięku i obrazu, itp.) oraz media umożliwiające zapis informacji (pamięci przenośne, dyski twarde, dyski CD/DVD, itp.) oraz sprzęty umożliwiające przetwarzanie informacji (komputery osobiste, serwery, klastry lub sieci komputerowe) [Stachowicz, Mamrot 2015: 67; Sytek 2016: 71].

2. BIP URZĘDÓW GMIN

Pierwszą z form jednostronnej komunikacji elektronicznej urzędów gmin z mieszkańcami stanowią Biuletyny Informacji Publicznej. Obowiązek ich prowadzenia wynika z przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej [Tekst jedn.: Dz. U. 2016 nr 0, poz. 1764 ze zm.]. Ustawodawca zobowiązał w nich gminy i ich organy do tworzenia, przez zastosowanie Scentralizowanego Systemu Dostępu do Informacji Publicznej²¹ albo innego systemu teleinformatycznego, własnych stron Biuletynu Informacji Publicznej, ustanawiając jednocześnie ogłaszanie informacji publicznych w BIP jednym z ustawowych sposobów udostępniania tych informacji [Tekst jedn.: Dz. U. 2016, poz. 1764 ze zm.: art. 9 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 1 pkt 1]. Biuletyny Informacji Publicznej to urzędowe publikatory teleinformatyczne tworzone w celu powszechnego udostępniania informacji publicznej w postaci ujednoczonego systemu stron w sieci teleinformatycznej [Tekst jedn.: Dz. U. 2016, poz. 1764 ze zm.: art. 8 ust. 1 pkt 1]. W ustawie określono informacje jakie podmioty zobligowane do jej udostępniania muszą zamieścić na swojej stronie BIP. Obowiązek informacyjny gmin dotyczy zakomunikowania zainteresowanym odbiorcom za stronie BIP informacji o ich:

1. polityce wewnętrznej w tym np. o programach w zakresie realizacji zadań publicznych, sposobie ich realizacji, wykonywaniu i skutkach realizacji tych zadań,
2. statusie prawnym lub formie prawnej, organizacji, przedmiocie działalności i kompetencjach oraz organach i osobach sprawujących w nich funkcje i ich kompetencjach,
3. strukturze własnościowej podmiotów majątku, którym dysponują,
4. zasadach funkcjonowania, w tym o: trybie działania władz publicznych i ich jednostek organizacyjnych; trybie działania państwowych osób prawnych i osób prawnych samorządu terytorialnego w zakresie wykonywania zadań publicznych i ich działalności w ramach gospodarki budżetowej i pozabudżetowej; sposobach stanowienia aktów publicznoprawnych; sposobach przyjmowania i załatwiania spraw; stanie przyjmowanych spraw oraz kolejności ich załatwiania lub rozstrzygania; prowadzonych rejestrach, ewidencjach i archiwach oraz o sposobach i zasadach udostępniania danych w nich zawartych; naborze kandydatów do zatrudnienia na wolne stanowiska, w zakresie określonym w przepisach odrębnych,
5. dokumentacji przebiegu i efektów kontroli; wystąpień, stanowisk, wniosków i opinii podmiotów ją przeprowadzających oraz innych wystąpień i ocen dokonywanych przez organy władzy publicznej jak również informacji o stanie samorządu i jego jednostek organizacyjnych,
6. majątku publicznym [Tekst jedn.: Dz. U. 2016, poz. 1764 ze zm.: art. 8 ust. ust. 3].

²¹ To system teleinformatyczny umożliwiający tworzenie stron Biuletynu Informacji Publicznej oraz przetwarzanie informacji publicznych, w tym ich przeszukiwanie według kryteriów przedmiotowych i podmiotowych [Dz. U. 2016., poz. 1764 ze zm.: art. 9 ust. 4a].

Głównym celem wprowadzenia obowiązku tworzenia stron BIP przez gminy jest dostarczanie zainteresowanym osobom informacji o działalności prowadzonej przez ich organy. Dzięki stronom BIP gmin, mieszkańiec gminy może zapoznać się z poszukiwaną informacją publiczną w każdym momencie i niemal w każdym miejscu, a przede wszystkim informację taką ma możliwość "otrzymać" natychmiast po uruchomieniu odpowiedniej strony BIP [Wyrok WSA w Szczecinie z dnia 03.09.2008 r. II SA/Sz 505/08, CBOSA]. Podmiot zainteresowany otrzymaniem informacji, znajdując ją w BIP, posiada pewność co do tego, że zamieszczona w nim informacja jest prawdziwa i aktualna [wyrok NSA z 23/11.2016 r. I OSK 696/15, CBOSA]. BIP jest najbardziej powszechnym teleinformatycznym instrumentem komunikowania informacji a jego największą zaletą jest odformalizowanie procedury oraz nieskomplikowany, nieograniczony podmiotowo, czasowo i terytorialnie sposób przekazywania informacji [Jurek, Przywora 2016: 107].

Komunikując informacje za pośrednictwem stron BIP, organy gmin nie oczekują bezpośredniej reakcji ich odbiorców. Za niezwykle istotne należy uznać więc spełnienie normatywnie określonych wymogów prowadzenia stron BIP, tak, aby jednostronna komunikacja z mieszkańcami przebiegała sprawnie, a przekazywane i poszukiwane treści były łatwe do zidentyfikowania na przeglądanej stronie Biuletynu. Szczegółowe wymagania dotyczące układu ujednoliconego systemu stron BIP, w szczególności strukturę strony głównej BIP i wymagania dotyczące zabezpieczania treści publicznych udostępnianych w BIP określono w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej [Dz. U. 2007, nr 10, poz. 68 ze zm.]. W celu zapewnienia prawidłowej komunikacji elektronicznej, strona BIP urzędu gminy musi być odpowiednio zorganizowana. Powinna spełniać normatywnie określone standardy struktury stron podmiotowych BIP [Dz. U 2007, nr 10, poz. 68: rozdział 3]. Zgodnie z linią orzeczniczą „(...) standardy te powinny zabezpieczać prawdziwość i rzetelność informacji zawartych w BIP, co czyni się poprzez wyraźne wskazanie osób, które odpowiadają za wytworzenie i treść wprowadzonej informacji oraz wskazanie czasu, w którym dana informacja została zamieszczona w BIP (...)” [wyrok NSA z 23/11.2016 r. I OSK 696/15, CBOSA]. Osoby korzystające z zasobów BIP nie stanowią jednolitej grupy-są zróżnicowane pod względem wieku, wykształcenia lub ograniczeń wpływających na ich zdolności poznawcze w związku z czym strony BIP powinny być nie tylko merytorycznie i formalnie poprawne, lecz także powinny być zaprojektowane w taki sposób, aby ich zawartość i łatwość obsługi pozwalała na ich poprawne zrozumienie przez wszystkich potencjalnych odbiorców [Kędzińska, Kotarba 2016: 145].

W praktyce funkcjonowania urzędów gmin województwa opolskiego, dominuje model standardu struktury strony podmiotowej BIP określony w § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie BIP, zgodnie z którym, strony podmiotowe BIP urzędów wydziela się z ich stron WWW poprzez umieszczenie na stronie głównej WWW urzędu linku zawierającego logo BIP umożliwiającego bezpośredni do-

stęp do podmiotowej strony BIP [Dz. U 2007, nr 10, poz. 68: § 9 ust. 2]. Na stronach internetowych urzędów gmin, zgodnie z wymogiem ustawodawcy, logo BIP umieszczane jest w widocznym dla odbiorcy komunikowanej informacji miejscu. Spotykamy również gminy, w których przyjęto niestandardowe rozwiązania, nie spełniające wymogu określonego w przepisach rozporządzenia. W gminie Lasowice Wielkie na stronie www urzędu gminy, zamiast oficjalnego logo BIP umieszczono zakładkę z napisem BIP. [BIP urzędu gminy Lasowice Wielkie, dostęp: 3.1.2018]. Korzystając z zakładki, odbiorca informacji zostanie przekierowany na stronę podmiotową BIP urzędu gminy, ale nie następuje to z wykorzystaniem oficjalnego logo BIP, do czego zobowiązują przepisy prawne. Przepisy rozporządzenia przewidują również drugi model standardu struktury strony podmiotowej BIP, zgodnie z którym, strona www urzędu może być jednocześnie stroną podmiotową BIP pod warunkiem spełnienia wszystkich wymogów przewidzianych przepisami ustawy i rozporządzenia [Dz. U 2007, nr 10, poz. 68: § 9 ust. 3]. Model ten nie już tak powszechny. W województwie opolskim żadna z gmin nie skorzystała z tego rozwiązania.

W §10 rozporządzenia zobowiązano urzędy gmin do umieszczenia na stronie podmiotowej czytelnego linku do strony głównej BIP [Dz. U 2007, nr 10, poz. 68: § 10]. Strona główna BIP to ogólnodostępny portal internetowy, którego podstawowym przeznaczeniem jest prezentacja informacji na temat podmiotów zobowiązanych do prowadzenia stron BIP [Instrukcja korzystania ze strony głównej BIP, dostęp: 3.1.2018]. Powszechnie, realizacja ustawowego obowiązku w tym zakresie następuje poprzez umieszczenie na stronie podmiotowej BIP logo BIP. „Odnosnik do strony głównej BIP”- logo (znak graficzny) BIP, umieszczane są w górnej części strony podmiotowej BIP. Umożliwia to przejście na stronę główną BIP (www.bip.gov.pl) poprzez kliknięcie w logo. Są jednak gminy, które nie wywiązały się z tego obowiązku [np.: BIP urzędu gminy Pawłowiczki, dostęp: 3.1.2018]. Zdarza się, że dostęp do linku strony głównej BIP jest niewidoczny na stronie podmiotowej BIP urzędu i trudny do znalezienia dla przeciętnego mieszkańca gminy przeglądającego informacje na stronie BIP. Tytułem przykładu wskazać można strony podmiotowe BIP urzędów gmin Kolonowskie, Izbicko i Kamiennik, gdzie link ten znajduje się w kolejnym linku „menu redakcyjne BIP” [BIP urzędu gminy Kolonowskie, BIP urzędu gminy Izbicko, BIP urzędu gminy Kamiennik, dostęp: 3.1.2018]. Podobnie w gminach: Korfantów, Lubsza, Łubniany, Namysłów, Pakosławice, Polska Cerekiew, Strzeleczyki i Wilków [BIP urzędów gmin: Lubsza, Łubniany, Namysłów, Pakosławice, Polska Cerekiew, Strzeleczyki i Wilków; BIP urzędu miejskiego w Korfantowie, dostęp: 3.1.2018].

Na stronach podmiotowych BIP urzędów gmin musi znajdować się sześć elementów: w górnej części strony-logo (znak graficzny) BIP; adres redakcji strony podmiotowej BIP; dane indywidualizujące co najmniej jedną z osób redagujących stronę, jej: imię i nazwisko, numer telefonu, numer telefaksu oraz adres poczty elektronicznej; instrukcja korzystania ze strony, menu przedmiotowe umożliwiające odnalezienie informacji publicznych podlegających obo-

wiązkowi opublikowania w BIP urzędu oraz moduł wyszukiwający [Dz. U 2007, nr 10, poz. 68: § 11 ust.1]. Obowiązuje bezwzględny zakaz umieszczania na stronie podmiotowej BIP reklam [Dz. U 2007, nr 10, poz. 68: § 11 ust.2]. Z praktyki gminnej wynika, że na stronach podmiotowych BIP organy gmin ujmują powyższej wskazane elementy wymagane przepisami prawa, choć czasem zdarzają się pewne braki. Nie mają one jednak istotnego wpływu na treść informacji komunikowanych na stronie. Tytułem przykładu wskazać należy umieszczanie niepełnych danych dotyczących osób redagujących stronę Biuletynu, gdzie wymienia się jedynie ich imiona i nazwiska, bez wskazywania pozostałych elementów wymaganych przepisami rozporządzenia [np.: BIP urzędu gminy Baborów, dostęp: 1.5.2018]. Wskazać należy, że dla prawidłowej i sprawnej komunikacji z odbiorcą informacji umieszczanych na stronie podmiotowej BIP urzędu gminy podstawowe znaczenie przypisać należy dwóm z wymienionych powyżej elementów: instrukcjom korzystania ze stron oraz menu przedmiotowym. Instrukcja korzystania ze strony to najważniejsze źródło informacji o prawidłowym korzystaniu ze strony BIP. Nie budzi wątpliwości fakt, że powinna być ona czytelna i przejrzysta. Powinna być napisana językiem precyzyjnym i zrozumiałym dla przeciętnego odbiorcy komunikowanych treści. W instrukcjach BIP analizowanych urzędów gmin określone są przede wszystkim: formy redagowania treści przekazywanych informacji; elementy składające się na treść podstron; informacja o możliwości skorzystania z darmowych przeglądarek plików typu doc, rtf, pdf, xls i zip oraz sposobie ich pobrania w przypadku nie posiadania przez użytkownika oprogramowania umożliwiającego wyświetlanie zawartości załączonych plików; informacja o wyszukiwarce treści i sposobie korzystania z niej oraz opis stałych pozycji menu [np.: BIP urzędów gmin: Baborów, Dąbrowa, Głogówek; BIP urzędu miasta Lewin Brzeski, dostęp: 5.1.2018]. Specyficzny charakter posiada instrukcja obsługi Biuletynu w Opolu, na którą składają się cztery dokumenty dotyczące: informacji o systemie pozwalającym na szybkie wyszukiwanie informacji (wyszukiwarka), dokumentów skonfigurowanych do edycji w formacie Ward albo do wydruku (wersje do wydruku), wszelkich zmian dokonywanych w publikowanych dokumentach (rejestr zmian) oraz linkach i mapie serwisu [BIP urzędu miasta Opole, dostęp: 5.1.2018].

Powszechnie, informacje publikowane są w podzielonym na działy menu przedmiotowym umieszczanym po lewej stronie strony Biuletynu [np.: BIP urzędów gmin Kamiennik i Skoroszyce, BIP urzędu miejskiego w Korfantowie, dostęp: 8.1.2018]. Na działy składają się kolejne pozycje menu, kierujące bezpośrednio do podstron Biuletynu lub kolejnych podmenu, obejmujących następne podstrony z informacjami. Czasem urzędy gmin wyodrębniają poszczególne rodzaje menu, dzieląc je na: menu przedmiotowe, menu podmiotowe oraz menu redakcyjne [np.: BIP urzędów gmin Bierawa, Głubczyce i Krapkowice, dostęp: 8.1.2018]. W niektórych gminach występuje jeszcze czwarte menu: menu BIP [np.: BIP urzędu gminy Zębowice, dostęp: 10.1.2018]. Czasem odbiorca ma wybór spośród dwóch menu: menu BIP i menu redakcyjnego [np.: BIP urzędu

gminy Jemielnica, dostęp 10.1.2018]. Informacje komunikowane na stronach BIP zawarte w ich menu dotyczą informacji określonych w powołanym powyżej art. 8 ust. ust. 3 ustawy o dostępie do informacji publicznej [Tekst jedn.: Dz. U. 2016. Nr 0, poz. 1764 ze zm: art. 8 ust. ust. 3]. Dotyczą one: informacji ogólnych dotyczących gminy (dane ogólne i kontakt z urzędem); organów gminy i jej jednostek organizacyjnych (skład organu stanowiącego gminy i komisji rady gminy oraz wskazanie osoby pełniącej funkcje organu wykonawczego w gminie); jednostek organizacyjnych gminy (np. Gminny Ośrodek Kultury lub Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej); uchwalanych w gminie aktów prawnych (np. statut gminy, uchwały rady Gminy i zarządzenia wójta); finansów gminy (informacje o budżecie i podatkach lokalnych); oświadczeń majątkowych (np. burmistrza lub kierowników jednostek organizacyjnych gminy); kontroli zewnętrznych (wystąpienia pokontrolne Regionalnych Izb Obrachunkowych); ogłoszenia (np. ogłoszenia o naborze na wolne stanowiska urzędnicze); gospodarka przestrzenna (np. plan zagospodarowania przestrzennego); ochrona środowiska (np. analiza stanu gospodarki odpadami); współpraca z organizacjami pozarządowymi (np. informacja o naborze ofert) oraz wybory i referenda (np. informacje o przeprowadzanych w gminie wyborach uzupełniających). Na stronach BIP możemy również znaleźć informacje dotyczące: elektronicznych skrzynek podawczych i sposobów załatwiania spraw w urzędzie [np.: BIP urzędu miejskiego w Białej, dostęp: 12.1.2018], polityki prywatności [np.: BIP urzędu gminy Domaszowice, dostęp: 12.1.2018] lub dotyczące rejestrów, ewidencji, i archiwów [np.: BIP urzędu gminy Kolonowskie, dostęp: 12.1.2018].

Nie występuje jeden standardowy szablon strony podmiotowej BIP, w związku z czym szablony stron BIP urzędów gmin są zróżnicowane od strony graficznej.

Treści umieszczane w BIP urzędu gminy muszą spełniać wymagania dotyczące zabezpieczania treści udostępnianych informacji publicznych [Dz. U. 2007, nr 10, poz. 68: rozdział 5]. Zmian w treści informacji publicznej umieszczonej na stronie BIP urzędu gminy może dokonywać wyłącznie osoba odpowiedzialna wyznaczona przez organ gminy. Wyłącznie taka osoba posiada dostęp do modułu administracyjnego strony podmiotowej BIP w oparciu o mechanizmy identyfikacji i autoryzacji nadzorowane przez administratora strony podmiotowej BIP. Dla stron podmiotowych BIP urzędów gmin prowadzone są, w sposób automatyczny dzienniki w których odnotowywane są zmiany w treści informacji publicznych udostępnianych w BIP oraz próby dokonywania takich zmian przez osoby nieuprawnione. Strony BIP urzędów gmin ochraniane są przez moduł bezpieczeństwa. Moduł ten to programowe lub sprzętowo-programowe rozwiązanie techniczne uniemożliwiające zniszczenie lub modyfikację informacji publicznych zawartych w BIP przez osoby nieuprawnione [Dz. U. 2007, nr 10, poz. 68 ze zm.: § 17]. Informacje zgromadzone w bazie danych BIP kopiowane są na odrębne informatyczne nośniki informacji nie później niż dobę po zaistnieniu zmiany treści tych informacji. Jeżeli zmiany treści zachodzą częściej niż raz na dobę, informacje podlegają kopiowaniu na odrębne informa-

tyczne nośniki informacji raz na dobę. Strony podmiotowe BIP urzędów muszą również zawierać rozwiązania chroniące przed celowym spowolnieniem lub uniemożliwieniem dostępu do zasobów tych stron. W przypadku awarii brak dostępności strony podmiotowej BIP dla odwiedzającego stronę nie powinien być dłuższy niż 24 godziny.

3. STRONY WWW URZĘDÓW GMIN

W procesie jednostronnej komunikacji z mieszkańcami gmin istotne znaczenie przypisać należy również stronom www urzędów gmin. W pełni podzielić należy pogląd, zgodnie z którym jest to współcześnie najintensywniej rozwijająca się usługa dostępna w sieci Internet, która w błyskawicznym tempie przekształca charakter sieci w kierunku powszechnego medium komunikacyjnego [Fleszer 2015: 195]. Z punktu widzenia problematyki jednostronnej komunikacji elektronicznej z mieszkańcami gmin podstawowe znaczenie przypisać należy treściom przekazywanym za pośrednictwem stron internetowych gmin. Strona internetowa gminy powinna być tak skonstruowana, aby gwarantowała dotarcie użytkownikom do najważniejszych treści szybko i skutecznie. W procesie komunikacji jednostronnej nie następuje przekaz informacji zwrotnej od odbiorcy, który pozwalałby na weryfikację dotarcia przez niego do informacji i jej zrozumienie zgodnie z oczekiwaniami nadawcy. W związku z tym, przy konstruowaniu gminnych stron internetowych należy przemyśleć architekturę umieszczanych informacji. Układ strony powinien być czytelny, tak aby odbiorca mógł szybko odnaleźć poszukiwane informacje. Informacje umieszczane na stronie powinny być na bieżąco aktualizowane. Istotna jest również przejrzystość stron.

W obowiązującym stanie prawnym brak przepisów w zakresie tworzenia stron internetowych urzędów gmin. W związku z tym, wskazać należy, że wygląd i zawartość stron internetowych są bardzo zróżnicowane, a dobór treści prezentowanych na stronach zależy od uznania konkretnej gminy. W praktyce, skutkuje to bardzo dużym zróżnicowaniem zawartości informacyjnej poszczególnych stron www gmin i ich urzędów. W gminach województwa opolskiego przyjęto dwa rozwiązania. Pierwsza grupa gmin, tworząc stronę internetową wskazała w odrębnym menu adresatów komunikowanych treści tworząc odrębne ikonki z informacjami skierowanymi do trzech podstawowych grup odbiorców: mieszkańców gminy, inwestorów oraz turystów [np.: strony internetowe miast Zawadzkie i Prudnik, dostęp: 14.1.2018]. Są to informacje sprofilowane pod kątem charakteru adresata. Po najechaniu kursorem na konkretną sferę rozwija się spis podstron z informacjami jej dotyczącymi. W gminie Zawadzkie, treści, których adresatami są mieszkańcy gminy dotyczą w szczególności informacji dotyczących: gminy, np. jej historii, herbu, hejnału; władz gminy i jej jednostek pomocniczych; funkcjonowania urzędu (dane teleadresowe urzędu oraz jego struktura organizacyjna i zadania realizowane w urzędzie); świadczonych e-usług (zasady dostarczania dokumentów elektronicznych do Urzędu, zasady korzystania z ePUAP, wnioski do pobrania) oraz aktualnych wydarzeń

w gminie [strona internetowa miasta Zawadzkie, dostęp: 14.1.2018]. Z kolei, w gminie Prudnik informacje skierowane do mieszkańców obejmują zagadnienia: komunikacji miejskiej, autobusowej i PKP; Akcji Zima, Gospodarki Odpadami, Utrzymania czystości i porządku w gminie, Budżetu obywatelskiego, Karty Dużej Rodziny oraz Opolskiej Karty Rodziny i Seniora [strona internetowa miasta Prudnik, dostęp: 14.1.2018].

Jeżeli chodzi o przekaz kierowany do inwestorów, na stronie www gminy Zawadzkie zamieszczono informacje o: nieruchomościach na sprzedaż w gminie; podmiotach, które zainwestowały w gminie, usługowych i przemysłowych terenach inwestycyjnych, formach wsparcia dla inwestorów, np. o uchwałach w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości oraz zasadach zakładania działalności gospodarczej [strona internetowa miasta Zawadzkie, dostęp: 14.1.2018]. Z kolei, w gminie Prudnik informacje te dotyczą: terenów i obiektów inwestycyjnych; nowoczesnych powierzchni biurowych-Regionalnego Inkubatora Przedsiębiorczości; ulg dla Przedsiębiorców oraz WSEE INVEST PARK-PODSTREFY PRUDNIK [strona internetowa miasta Prudnik, dostęp: 14.1.2018].

Komunikacja w zakresie turystyki dotyczy przede wszystkim informacji związanych z atrakcjami turystycznymi i zabytkami w gminie oraz gastronomią i noclegami [strona internetowa miasta Zawadzkie, dostęp: 14.1.2018]. Podobnie w gminie Prudnik, w której do turystów zaadresowano treści w zakresie: informacji turystycznej, interaktywnej mapy gminy Prudnik, bazy noclegowej, szlaków turystycznych i turystyki konnej. W zakładce poświęconej turystyce umieszczono również filmy promocyjne gminy Prudnik [strona internetowa miasta Prudnik, dostęp: 14.1.2018].

Druga grupa gmin to gminy, w których nie wyodrębnia się adresata komunikowanych treści, ale podstawowe obszary aktywności gminy i jej władz [np.: strony internetowe miast i gmin Opole, Wilków, Ujazd, Turawa, Tułowice, Strzeleczyki, Strzelce Opolskie, Skoroszyce, Rudniki, Reńska Wieś, Radłów, Polska Cerekiew, Pokój, Pawłowiczki, Pakosławice, Paczków, Ozimek, Olszanka, dostęp: 17.1.2018]. Strony zawierają interaktywne spisy działów. Po najechaniu kursorem na konkretny dział, rozwija się spis podstron. W gminach tych na stronie głównej umieszczane jest menu podzielone na obszary istotne dla gminy. Klikając w wybraną zakładkę odbiorca komunikowanych treści zostaje przekierowany na podstronę dotyczącą informacji w wybranym zakresie. Tytułem przykładu wskazać można gminę Wilków, w której wyodrębniono osiem obszarów działalności: Aktualności, gmina Wilków, Urząd gminy, Fundusze pomocowe, Archiwum, Galeria, Urząd i Inwestycje [strona internetowa gminy Wilków, dostęp: 17.1.2018]. Podobnie w gminie Ujazd, gdzie do głównych obszarów aktywności gminy zaliczono: Strefę aktywności gospodarczej, Aktualności, Gminę, Urząd miejski, Turystykę, Zarządzanie kryzysowe, Informację przestrzenną, Rodzinę 500+ oraz Tereny inwestycyjne [strona internetowa gminy Ujazd, dostęp: 17.1.2018]. Z kolei w gminie Turawa wyodrębniono: Informację turystyczną, Wydarzenia, Imprezy, Z aktualności Urzędu, Biuletyn In-

formacji Publicznej, Załatwianie sprawę i Kontakt [strona internetowa gminy Turawa, dostęp: 17.1.2018].

Warto zaznaczyć, iż odbiorcami treści komunikowanych na stronach internetowych, mogą być również osoby spoza obszaru gminy, w tym również mieszkańcy innych państw. W związku z tym, w części gmin wprowadzono również wersje obcojęzyczne witryn internetowych. Użytkownicy mają do wyboru m. in. języki: angielski i niemiecki [np.: strony internetowe gmin Zębówice, Rudniki i Radłów; strony internetowe miast Strzelce Opolskie i Prudnik, dostęp: 18.1.2018], angielski, czeski, niemiecki i węgierski [np.: strona internetowa miasta Zawadzkie], angielski, czeski i niemiecki [np.: strony internetowe gmin Zdieszowice, Walce i Ujazd, dostęp: 18.1.2018], angielski, czeski, francuski, niemiecki i rosyjski [np.: strona internetowa gminy Pokój, dostęp: 18.1.2018]. W gminie Nysa umożliwiono wybór spośród 65 języków [strona internetowa miasta i gminy Nysa, dostęp: 18.1.2018].

Część gmin posiada stronę internetową wyłącznie w języku polskim [np.: strony internetowe gmin Wołczyn i Reńska Wieś oraz strona internetowa miasta Olesno, dostęp: 18.1.2018].

Pewnym utrudnieniem w ramach jednostronnej komunikacji elektronicznej urzędów gmin z mieszkańcami jest nie przystosowanie większości stron internetowych do obsługi przez telefony komórkowe i inne urządzenia mobilne. Problem ten nie istnieje zaledwie w kilku gminach, np. w gminie Zdieszowice oraz mieście Zawadzkie, gdzie każdy zainteresowany, skanując kod umieszczony na stronie internetowej pobiera aplikację oferującą dostęp do gminnych aktualności, wydarzeń i informacji z BIP oraz otrzymuje powiadomienia o sytuacjach kryzysowych [strona internetowa gminy Zdieszowice, strona internetowa miasta Zawadzkie, dostęp: 18.1.2018].

Większość stron internetowych www gmin zawiera udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami. Jednostronna komunikacja elektroniczna za pośrednictwem stron www gmin uwzględnia ich potrzeby. Większość z nich spełnia międzynarodowy standard dotyczący dostępności stron (WCAG 2,0) [np.: strona internetowa gminy Olszanka; strony internetowe miast Zawadzkie, Strzelce Opolskie i Nysa, dostęp: 18.1.2018]. W szczególności strony te dostosowane są do wymagań osób z dysfunkcją wzroku i słuchu. Są wśród nich osoby niewidome i słabo widzące oraz osoby głuche i słabo słyszące. Gminy udostępniają im strony internetowe w wersji tekstowej, stosując odpowiednią kolorystykę witryny wraz z kształtem liter oraz w wersji audio, czyli w wersji czytanej wszystkich elementów znajdujących się na stronie. Tytułem kompleksowych rozwiązań w omawianym zakresie wskazać należy stronę internetową gminy Nysa, której serwis został stworzony zgodnie ze standardami W3C oraz WCAG 2.0 w oparciu o mechanizmy ułatwiające osobom z niepełnosprawnościami dostęp do publikowanych treści. W zakresie kompatybilności, serwis jest w pełni rozpoznawalny przez programy czytające dla osób niewidomych Window-Eye, JAWS czy NVDA oraz obsługiwany zarówno przy pomocy klawiatury jak i myszki [strona internetowa gminy Nysa, dostęp: 18.1.2018]. Serwis nie jest wyposażo-

ny w skróty klawiaturowe, które mogłyby wchodzić w konflikt z technologiami asystującymi (np. programami czytającymi), systemem lub aplikacjami użytkowników. Serwis jest wyposażony w mechanizmy ułatwiające przeglądanie treści przez osoby niedowidzące [strona internetowa miasta i gminy Nysa]. Są jednak gminy, których strony internetowe nie są dostosowane w powyższy sposób do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, co uniemożliwia im zapoznanie się z informacjami ze strony www [np.: strony internetowe gmin: Wołczyn, Reńska Wieś i Olesno, dostęp: 18.1.2018].

Większość stron internetowych posiada udogodnienie w postaci umieszczenia na stronie internetowej wyszukiwarki informacji oraz katalogu usług, które są świadczone przez urząd gminy. Na stronach występuje również opcja zamawiania newslettera.

4. ZAKOŃCZENIE

Organy gmin muszą być otwarte na nowoczesne rozwiązania technologiczne i informatyczne. Komunikacja z wykorzystaniem kanałów internetowych to jeden z podstawowych sposobów porozumiewania się na szczeblu samorządowym. Gminy, do jednostronnego przekazywania informacji wykorzystują obecnie dwa narzędzia: swoje strony www i strony podmiotowe BIP urzędów gmin. Stosując oba narzędzia, organy gmin nie zwracają się bezpośrednio do ustalonego odbiorcy i nie oczekują od niego odpowiedzi. Nie zachodzi tu sprzężenie zwrotne pomiędzy urzędem gminy a mieszkańcem gminy lub innym podmiotem zainteresowanym przekazywaną informacją.

Nie budzi wątpliwości fakt, że odpowiednia organizacja form jednostronnej komunikacji elektronicznej kształtuje prawidłowy wizerunek gminy w sieci i w oczach mieszkańców gminy. W ramach gminnej jednostronnej komunikacji elektronicznej podstawowe znaczenie przypisać należy organom gminy odpowiedzialnym za prawidłowe zorganizowanie form tej komunikacji. W procesie tworzenia przekazu główną rolę odgrywają osoby odpowiedzialne za redagowanie stron www gmin oraz stron podmiotowych BIP zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa powszechnie obowiązującego.

Z praktyki gmin województwa opolskiego wynika, że Biuletyny Informacji Publicznej składają się z witryn www umożliwiających władzom gminy udostępnianie informacji publicznych. Biuletyny umożliwiają błyskawiczne użytkowanie uporządkowanych i stale aktualnych informacji związanych z funkcjonowaniem gminy i jej organów. Ponadto, zastosowanie nowych technologii odciąża urzędników pozwalając jednocześnie na zmniejszenie kosztów związanych z procesem udostępniania zasobów informacyjnych [Kowalczyk 2009: 162]. Z treści stron analizowanych BIP wynika, że osobom odpowiedzialnym za redagowanie Biuletynów Urzędów Miast i Gmin przekazywane są w szczególności informacje do których komunikowania zobowiązał ustawodawca. Są to głównie informacje związane z zakresem działania i kompetencjami organów gmin, zwłaszcza w zakresie tzw. polityki wewnętrznej gminy.

Zapoznanie się z informacjami publicznymi i komunikowanie z mieszkańcami odbywa się również za pośrednictwem stron www gmin, które umożliwiając gminom bieżące przekazywanie wszystkich aktualnych informacji w zakresach związanych z funkcjonowaniem gminy. Ich administratorzy w sposób bardzo różnorodny kształtują przekaz wizualny i treściowy. Jeżeli chodzi o przekaz informacji, to we wszystkich gminach przyjęto rozwiązanie, zgodnie z którym na stronie umieszczono menu główne strony, podzielone na najważniejsze obszary działalności gminnej, co powinno ułatwić poruszanie się po stronie i odnajdywanie poszukiwanych przez odbiorcę zagadnień. Na stronach internetowych rozpowszechniane są przede wszystkim informacje dotyczące wydarzeń związanych z aktualnym funkcjonowaniem gminy.

Literatura:

- [1] Fleszer, D.: *Rola polityki informacyjnej w zarządzaniu jednostką samorządu terytorialnego*. „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Numantitas . Zarządzanie” 2015, nr 3.
- [2] Janowski, J.: *Administracja elektroniczna. Kształtowanie się informatycznego prawa administracyjnego i elektronicznego postępowania administracyjnego w Polsce*. Warszawa: MUNICIPIUM 2009.
- [3] Janowski, J.: *Elektroniczny obrót prawny*. Warszawa: Oficyna a Wolters Kluwer Business 2008.
- [4] Jaxa Dębicka, A.: *Sprawne państwo*. Warszawa: Oficyna a Wolters Kluwer Business 2008.
- [5] Jurek, Ł., Przywora, B.: *Z problematyki skuteczności e-administracji jako narzędzia modernizacji administracji publicznej*. W: *Uwarunkowania efektywności struktur władzy publicznej*. J. Jaskiernia (red.). Kielce: Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego 2016.
- [6] Kancik, E.: *E-komunikacja jednostek samorządu terytorialnego z obywatelami*. W: *Europejska przestrzeń komunikacji elektronicznej*. „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Ekonomiczne problemy usług” 2013, nr 763.
- [7] Kędzierska, K., Kotarba, M.: *Bezwnioskowy tryb udzielania informacji publicznej*. W: *Dostęp do informacji publicznej*. P. Szustakiewicz (red.). Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck 2016.
- [8] Kowalczyk, M.: *E-urząd w komunikacji obywatelem*. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i profesjonalne 2009.
- [9] Stachowicz, M., Mamrot, Sz.: *Standaryzacja jako czynnik optymalizacji usług świadczonych przez administrację publiczną*. „Samorząd Terytorialny” 2015, nr 5.
- [10] Sytek, A.: *Rozwój elektronicznej administracji ze szczególnym uwzględnieniem ePUAP i profili zaufanych-wybrane zagadnienia*. „Samorząd Terytorialny” 2016, nr 6.

Akty prawne:

- [1] Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, Tekst jedn.: Dz. U. 2016 nr 0, poz. 1764 ze zm.
- [2] Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej, Dz. U. 2007, nr 10, poz. 68 ze zm.

Orzecznictwo:

- [1] Wyrok WSA w Szczecinie z dnia 03.09.2008 r. II SA/Sz 505/08, CBOSA.
- [2] Wyrok NSA z 23/11.2016 r. I OSK 696/15, CBOSA.

Źródła internetowe:

- [1] BIP urzęduminy Lasowice Wielkie, <http://lasowicewielkie.pl/>, [dostęp: 3.1.2018].
- [2] Instrukcja korzystania ze strony głównej BIP, <https://www.bip.gov.pl/articles/view/39>, [dostęp: 3.1.2018].
- [3] BIP urzędu gminy Pawłowiczki, <http://www.pawlowiczki.pl/bip2/>, [dostęp: 3.1.2018].
- [4] BIP urzędu gminy Kolonowskie, <http://bip.kolonowskie.pl/1/rejestr-zmian-tresci.html>, [dostęp: 3.1.2018].
- [5] BIP urzędu gminy Izbicko, <http://bip.izbicko.pl/1983/248/dane-teleadresowe.html>, [dostęp: 3.1.2018].
- [6] BIP urzędu gminy Kamiennik, <http://bip.kamiennik.pl/7/dane-teleadresowe.html>, [dostęp: 3.1.2018].
- [7] BIP urzędu miejskiego w Korfantowie, <http://bip.korfantow.pl/1/biuletyn-informacji-publicznej-gminy-korfantow.html>, [dostęp: 3.1.2018].
- [8] BIP urzędu gminy Lubsza, <http://bip.lubsza.ug.gov.pl/11/strona-glowna-bip.html>, [dostęp: 3.1.2018].
- [9] BIP urzędu gminy Łubniany, <http://bip.lubniany.pl/1/723/strona-glowna-bip.html>, [dostęp: 3.1.2018].
- [10] BIP urzędu miejskiego w Namysłów, <http://bip.namyslow.eu/7/strona-glowna-bip.html>, [dostęp: 3.1.2018].
- [11] BIP urzędu gminy Pakosławice, <http://bip.pakoslawice.pl/64/gmina-pakoslawice.html>, [dostęp: 3.1.2018].
- [12] BIP urzędu gminy Polska Cerekiew, <http://bip.polskacerekiew.pl/1099/urzad-gminy-polska-cerekiew.html>, [dostęp: 3.1.2018].
- [13] BIP urzędu gminy Strzeleczy, <http://bip.strzeleczy.pl/9/rejestr-zmian-stron.html>, [dostęp: 3.1.2018].
- [14] BIP urzędu gminy Wilków, <http://bip.wilkow.pl/832/informacje-teleadresowe.html>, [dostęp: 3.1.2018].
- [15] BIP urzędu gminy Baborów, <http://www.bip.baborow.pl/627/594/redaktorzy-biuletynu.html>, [dostęp: 5.1.2018].

- [17] BIP urzędu gminy Dąbrowa, <http://www.bip.gminadabrowa.pl/1234/2435/jak-przehladac-bip.html>, [dostęp: 5.1.2018].
- [18] BIP urzędu Gminy Głogówek, <http://bip.glogowek.pl/13/96/jak-przehladac-bip.html>, [dostęp: 5.1.2018].
- [19] BIP urzędu miasta Lewin Brzeski, <http://bip.lewin-brzeski.pl/16/4685/jak-przehladac-bip.html>, [dostęp: 5.1.2018].
- [20] 16. BIP urzędu miasta Opole, <http://bip.um.opole.pl/?instrukcja=1>, , [dostęp: 5.1.2018].
- [21] 17. BIP urzędu gminy Skoroszyce, <http://skoroszyce.pl/99-menu-podmiotowe.html>, [dostęp: 8.1.2018].
- [22] BIP urzędu gminy Bierawa, <http://bip.bierawa.pl/7/strona-glowna-bip.html>, [dostęp: 8.1.2018].
- [23] BIP urzędu gminy Głubczyce, <http://bip.glubczyce.pl/1303/strona-glowna-bip.html>, [dostęp: 8.1.2018].
- [24] BIP urzędu gminy Jemielnica, <http://bip.jemielnica.pl/3246/strona-startowa-bip.html>, [dostęp 10.1.2018].
- [25] BIP urzędu gminy Krapkowice, <http://bip.krapkowice.pl/1222/strona-glowna-bip.html>, [dostęp 8.1.2018].
- [26] BIP urzędu gminy Zębowice, <http://bip.zebowice.pl/7/strona-glowna-bip.html>, [dostęp 10.1.2018].
- [27] BIP urzędu miejskiego w Białej, <http://bip.biala.gmina.pl/5/witamy-na-stronie-biuletynu-informacji-publicznej-urzedu-miejskiego-w-bialej.html>, [dostęp: 12.1.2018].
- [28] BIP urzędu gminy Domaszowice, <http://www.bip.domaszowice.pl/4/o-gminie.html>, [dostęp: 12.1.2018].
- [29] Strona internetowa miasta Zawadzkie, <https://zawadzkie.pl/459/strona-glowna.html>, [dostęp: 14.1.2018].
- [30] Strona internetowa gminy Prudnik, <http://prudnik.pl/5431/strona-glowna.html>, [14.1.2018].
- [31] Strona internetowa gminy Wilków, <http://www.wilkow.pl/2/strona-glowna.html>, [dostęp: 17.1.2018].
- [32] Strona internetowa gminy Ujazd, <http://www.ujazd.com.pl/11/strona-glowna.html>, [dostęp: 17.1.2018].
- [33] Strona internetowa gminy Turawa, <http://turawa.pl/940/strona-glowna.html>, [dostęp: 17.1.2018].
- [34] Strona internetowa gminy Tułowice, <http://tulowice.pl/687/intro.html>, [dostęp: 17.1.2018].
- [35] Strona internetowa gminy Strzeleczyki, <http://strzeleczyki.pl/1/strona-glowna.html>, [dostęp: 17.1.2018].
- [36] Strona internetowa Miasta Strzelce Opolskie, <http://www.strzelceopolskie.pl/>, [dostęp: 17.1.2018].
- [37] Strona internetowa gminy Skoroszyce, <http://www.skoroszyce.pl/>, <http://www.strzelceopolskie.pl/>, [dostęp: 17.1.2018].
- [38] Strona internetowa gminy Rudniki, <https://rudniki.pl/9/moje-rudniki.html>, [dostęp: 17.1.2018].

- [39] Strona internetowa gminy Reńska Wieś, <http://www.renskawies.pl/>, [dostęp: 17.1.2018].
- [40] Strona internetowa miasta i gminy Radłów, <https://www.gminaradlow.pl/>, [dostęp: 17.1.2018].
- [41] Strona internetowa gminy Polska Cerekiew, <http://polskacerekiew.pl/295/strona-glowna.html>, [dostęp: 17.1.2018].
- [42] Strona internetowa gminy Pokój, <http://www.gminapokoj.pl/905/aktualnosc.html>, [dostęp: 17.1.2018].
- [43] Strona internetowa gminy Pawłowiczki, <http://www.pawlowiczki.pl/>, [dostęp: 17.1.2018].
- [44] Strona internetowa gminy Pakosławice, <http://pakoslawice.pl/1/strona-glowna.html>, [dostęp: 17.1.2018].
- [45] Strona internetowa gminy Paczków, <http://paczkow.pl/21/strona-glowna.html>, [dostęp: 17.1.2018].
- [46] Strona internetowa gminy i miasta Ozimek, <https://www.ozimek.pl/>, [dostęp: 17.1.2018].
- [47] Strona internetowa gminy Olszanka, <http://olszanka.pl/19/strona-glowna.html>, [dostęp: 17.1.2018].
- [48] Strona internetowa miasta Opole, <http://www.opole.pl/>, [dostęp: 17.1.2018].
- [49] Strona internetowa gminy Zębowice, <http://www.zebowice.pl/23/strona-glowna.html>, [dostęp: 18.1.2018].
- [50] Strona internetowa gminy Zdzieszowice, <http://zdzieszowice.pl/5/strona-glowna.html>, [dostęp: 18.1.2018].
- [51] Strona internetowa gminy Walce, <http://www.walce.pl/1003/strona-glowna.html>, [dostęp: 18.1.2018].
- [52] Strona internetowa miasta i gminy Nysa, <http://www.nysa.eu/>, [dostęp: 18.1.2018].
- [53] Strona internetowa gminy Wołczyn, <http://wolczyn.pl/index.php/pl/>, [dostęp: 18.1.2018].
- [54] Strona internetowa miasta i gminy Olesno, <http://www.olesno.pl/>, [dostęp: 18.1.2018].

dr Anna Bohdan

Politechnika Opolska

Wydział Ekonomii i Zarządzania

Katedra Nauk Humanistycznych i Prawnych

Ul. Luboszycka 7

45-036 Opole

a.bohdan@po.opole.pl

POLITECHNIKA
OPOLSKA

ISSN 2353-8899